

Nr 285.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till vissa ändringar i civila avlöningsreglementet, militära avlöningsreglementet och manskapsavlöningsreglementet, m. m.; given Stockholms slott den 14 maj 1943.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att

dels godkänna härvid fogade förslag till kungörelser

1) om ändrad lydelse av 49 och 53 §§ civila avlöningsreglementet den 4 januari 1939 (nr 8),

2) om ändring i vissa delar av militära avlöningsreglementet den 15 juni 1939 (nr 275) samt

3) om ändrad lydelse av 4 § 1 mom. och 18 § manskapsavlöningsreglementet den 21 juni 1940 (nr 652);

dels ock bifalla de förslag i övrigt, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Förslag

till

kungörelse om ändrad lydelse av 49 och 53 §§ civila avlöningsreglementet den 4 januari 1939 (nr 8).

Härigenom förordnas, att 49 och 53 §§ civila avlöningsreglementet den 4 januari 1939¹ skola hava ändrad lydelse på sätt nedan angives.

49 §.

Andra huvudtiteln.

1 mom. Nedre justitierevisionen.

Semester. För revisionssekreterare — — — 45 dagar.

2 mom. Rikets hovrätter.

Semester. För hovrättsråd — — — 45 dagar.

3 mom. Häradsrätterna.

Förening av tjänster m. m. 1. Häradshövding må icke åtaga sig uppdrag eller befattning, som avses i 4 § 2 mom., ej heller skiljemannauppdrag annat än såsom ordförande eller ensam skiljedomare.

Avlöningsförstärkning. 2. Rikets domsagor indelas i fem lönegrupper, betecknade I—V. Häradshövding i domsaga tillhörande någon av lönegrupperna II—V äger uppbära *avlöningsförstärkning* med följande belopp för år räknat, nämligen

lönegrupp II	1,250	kronor
» III	2,500	»
» IV	3,750	»
» V	5,000	»

Närmare bestämmelser angående domsagornas fördelning å de olika lönegrupperna meddelas av Kungl. Maj:t. Häradshövding i domsaga, som nedflyttas från högre lönegrupp till lägre, skall under sin återstående tjänstetid i domsagan bibehållas vid den avlöningsförstärkning han åtnjutit före nedflyttningen.

Kungl. Maj:t äger bestämma, huru med avlöningsförstärkningen skall förfaras, då häradshövding med rätt till sådan förstärkning åtnjuter tjänstledighet, under vilken han är skyldig vidkännas tjänstledighetsavdrag.

¹ Senaste lydelse av 49 och 53 §§, se 1939: 272.

Vid förflyttning, som avses i 3 § 2 mom., skall häradshövding icke vidkännas minskning i rätten till avlöningsförstärkning.

3. För vinnande av lättnad i arbetsbördan och ombesörjande av enskilda angelägenheter må häradshövding, där så kan ske utan särskilda vikariatskostnader, beviljas tjänstledighet med oavkortad lön under högst 15 dagar av ett och samma kalenderår.

4. Till häradshövding skall icke utgå kallortstillägg.

5. Tjänsteman i högre lönegrad än A 11, vilken erhållit förordnande att förvalta häradshövdingämbete eller att såsom vikarie uppehålla annan befattning i domsaga, äger icke uppbära vikariatsersättning eller vikariatslön. Kan förordnande att förvalta häradshövdingämbete väntas bliva av längre varaktighet, äger dock Kungl. Maj:t medgiva, att den förordnade må uppbära ersättning enligt grunder, som bestämmas av Kungl. Maj:t.

Kallorts-
tillägg.
Vikariats-
ersättning
m. m.

4 mom. Vattendomstolarna.

1. För vattenrättsingenjör — — — meddelade bestämmelserna.

Förflytt-
ningsskyldig-
het.

2. Vattenrättsdomare må icke åtaga sig uppdrag eller befattning, som avses i 4 § 2 mom., ej heller skiljemannauppdrag annat än såsom ordförande eller ensam skiljedomare.

Förening av
tjänster
m. m.

3. Vattenrättsdomare äger uppbära *avlöningsförstärkning* med 3,750 kronor för år. Kungl. Maj:t äger bestämma, huru med avlöningsförstärkningen skall förfaras, då vattenrättsdomare åtnjuter tjänstledighet, under vilken han är skyldig vidkännas tjänstledighetsavdrag.

Avlönings-
förstärkning.

Vid förflyttning, som avses i 3 § 2 mom., skall vattenrättsdomare icke vidkännas minskning i rätten till avlöningsförstärkning.

5 mom. Fångvårdsstaten.

Mottager tjänsteman — — — av fångvårdsstyrelsen.

Vissa natura-
förmåner.

53 §.

Sjätte huvudtiteln.

1 mom. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt vägförvaltningarna.

På därom gjord ansökning äger Kungl. Maj:t medgiva, att tjänsteman, vilken förordnats såsom byggnadschef, förrådsdirektör, väginpektör för underhållet eller byrådirektör i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen eller såsom vägdirektör vid vägförvaltning men vilkens förordnande upphört utan att efterföljas av förnyat förordnande, må återgå till ordinarie befattning inom den lönegrad han före förordnandet tillhörde. Har sådant medgivande lämnats, skall för bestämmande av tjänstemannens placering i löneklass så an-

Vissa
tjänstemäns
återgång till
tidigare inne-
havd
befattning.

ses, som om han även under den tid förordnandet varat innehaft ordinarie befattning inom nämnda lönegrad.

Därest så erfordras för beredande åt tjänsteman i nu avsett fall av ordinarie befattning, äger Kungl. Maj:t besluta därav betingad tillfällig ökning av antalet ordinarie tjänster.

2 mom. Byggnadsstyrelsen.

Ställföre-
trädaravvode.

Till tjänsteman — — — för år.

Denna kungörelse träder i kraft, såvitt angår 49 § den 1 juli 1943 och såvitt angår 53 § den 1 januari 1944.

Beträffande den, som vid utgången av juni 1943 innehar ordinarie häradshövdingbefattning och icke enligt för honom meddelad föreskrift är skyldig underkasta sig framtida lönereglering, skall såsom förutsättning för civila avlöningsreglementets tillämpning gälla vad Kungl. Maj:t därom särskilt förordnar.

Vad i 49 § 3 mom. 1 punkten stadgas skall, såvitt angår den, som vid utgången av juni 1943 innehar ordinarie häradshövdingbefattning, intill den 1 juli 1953 icke äga tillämpning å uppdrag eller befattning, som han därjämte innehar vid förstnämnda tidpunkt; dock erfordras Kungl. Maj:ts tillstånd för fortsatt innehav av uppdrag eller befattning, som avses i 4 § 2 mom., därest icke uppdraget meddelats eller befattningen tillsatts av Kungl. Maj:t.

Vad i 49 § 4 mom. 2 punkten stadgas skall icke äga tillämpning beträffande den, som vid utgången av juni 1943 innehar ordinarie vattenrättsdomarbefattning.

Förslag

till

kungörelse om ändring i vissa delar av militära avlöningsreglementet den 15 juni 1939 (nr 275).

Härigenom förordnas, att 3 § 3 mom., 5 §, 16 § 1 mom., 17 §, 20 § 1 mom., 26 § 1 mom. och 27 § 1 mom. militära avlöningsreglementet den 15 juni 1939¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

3 §.

3 mom. Genom fullmakt tillsatt beställningshavare tillhörande någon av lönegraderna Oa 4—6, Ob 1, 2 och 4, Ca 26—30 samt Cb 1 och 2 är jämväl pliktig att avgå från beställningen, där så finnes påkallat med hänsyn till statens intresse. Beslut härom meddelas av Kungl. Maj:t efter förslag av vederbörande försvarsgrenschef. Innan sådant förslag avgives, skola yttranden hava inhämtats från övriga beställningshavaren överordnade myndigheter eller chefer.

Med stöd — — — och riksdagen.

Entledigas beställningshavare — — — stycket sägs.

Beställningshavare, som — — — intressen stridande.

5 §.

Löneplaner:**Löneplan Ob.**

(Officerare i vissa chefsbeställningar.)

Lönegrad och löneklass nr	Årslön kronor	Lönegrad och löneklass nr	Årslön kronor	Lönegrad och löneklass nr	Årslön kronor
1	15,000	4	18,000	7	24,000
2	16,000	5	20,000		
3	17,000	6	22,000		

Löneplan Cb.

(Civilmilitär personal i vissa chefsbeställningar.)

Lönegrad och löneklass nr	Årslön kronor	Lönegrad och löneklass nr	Årslön kronor	Lönegrad och löneklass nr	Årslön kronor
1	14,000	3	17,000	5	20,000
2	16,000	4	18,000		

¹ Senaste lydelse av 3 § 3 mom., 5 §, 16 § 1 mom., 17 §, 20 § 1 mom. och 27 § 1 mom., se 1942: 683.

16 §.

Semester. 1 mom. Beställningshavare äger — — — antal dagar:

	Intill det år, under vilket beställningshavaren fyller 40 år	Från och med det år, under vilket beställningshavaren fyller 40 år
Beställningshavare, tillhörande lönegraderna Oa 3—6, Ob 1—7, Ca 24—30, Cb 1—5	35 dagar	45 dagar

17 §.

Tjänstledighetsavdrag.

För tid — — — A-, B- och C-avdrag.

A- och B-avdragen — — — följande tabeller:

Löneplan Ob.

Löneklass nr	A-avdrag för dag kronor	B-avdrag för dag kronor	Löneklass nr	A-avdrag för dag kronor	B-avdrag för dag kronor
1	10.—	20.—	5	14.—	28.—
2	11.—	22.—	6	15.50	31.—
3	11.75	23.50	7	17.—	34.—
4	12.50	25.—			

Löneplan Cb.

Löneklass nr	A-avdrag för dag kronor	B-avdrag för dag kronor	Löneklass nr	A-avdrag för dag kronor	B-avdrag för dag kronor
1	9.—	18.—	4	12.50	25.—
2	11.—	22.—	5	14.—	28.—
3	11.75	23.50			

20 §.

Tjänstledighet till följd av sjukdom m. m.

1 mom. Vid tjänstledighet till följd av behörigen styrkt sjukdom i andra fall än som avses i 19 § skall beställningshavare

a) äga uppbära oavkortad lön under högst det antal dagar av ett och samma kalenderår, som här nedan angives, nämligen:

för beställningshavare tillhörande lönegraderna

Oa 1, Ca 1—10	25 dagar
Oa 2, UO 1—3, Ca 11—23	20 »
Oa 3—6, Ob 1—7, Ca 24—30, Cb 1—5	10 »

b) vidkännas A-avdrag för tid därutöver.

Vad i — — — anordnad läkarundersökning.

26 §.

1 mom. Beställningshavare, som — — — tabellen angives:

Sjöttilläg
m. m.

1	2	3	4	5	6
Beställningshavare, tillhörande lönegrad	Å annat fartyg än undervattensbåt			Å undervattensbåt	
	vid rörlig förläggning kronor	vid stationär förläggning		vid rörlig förläggning kronor	vid stationär förläggning kronor
		å egen förläggningsort kronor	å annan förläggningsort kronor		
Ob 2	7.—	2.80	4.20	—	—
Ob 4	8.—	3.20	4.80	—	—
UO 1, maskinist eller torpedmästare	2.90	1.20	1.80	7.25	4.75

27 §.

1 mom. Beställningshavare, som — — — månad räknat:

Flygtilläg
m. m.

Beställningshavare, tillhörande lönegrad	Flygtilläg i befattning såsom				
	flygförare kronor	flygspanare kronor	provflygare kronor	kontrollflygare kronor	flygsignalist kronor
Oa 2—6	270	270	270	—	—
Ob 2—6	270	270	—	—	—
UO 1, 2	210	210	270	—	150

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1943.

Vad tidigare i avlöningshänseende särskilt föreskrivits i fråga om beställning i nu gällande lönegrad, som angives i nedanstående sammanställning, skall från och med ikraftträdandet i stället avse beställning i ny lönegrad, som av sammanställningen framgår.

Hittillsvarande lönegrad	Motsvarande ny lönegrad
Ob 3	Ob 4
» 4	» 6
» 5	» 7
Cb 3	Cb 4.

Förslag

till

kungörelse om ändrad lydelse av 4 § 1 mom. och 18 § manskaps-
avlöningsreglementet den 21 juni 1940 (nr 652).

Härigenom förordnas, att 4 § 1 mom. och 18 § manskapsavlöningsregle-
mentet den 21 juni 1940 skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

4 §.

Löneplaner
m. m.

1 mom. Lön utgår — — — att hänföra:

Löneplan Ma.

(Manskap i allmänhet.)

Beställningar	Lönegrad		Löneklass nr	Årslön kronor
	nr	omfattar löneklas- serna nr		
Menig, Vicekorpral, Vicekonstapel, Musikvicekorpral, Musikvicekonstapel	1	— — —	— — —	— — —
Korpral, Konstapel, Musikkorpral, Musikkonstapel	2	— — —	— — —	— — —
Furir, Musikfurir	3	— — —	— — —	— — —

Löneplan Mb.

(Manskap i vissa särskilda beställningar.)

Beställningar	Lönegrad		Löne- klass nr	Ortsgrupp								
	nr	omfattar löneklas- serna nr		A	B	C	D	E	F	G	H	I
				Årslön, kronor								
Högbåtsman, Överfurir	1	— — —	— —	—	—	—	—	—	—	—	—	—

18 §.

Hyres- och
ortstillägg.

Gift beställningshavare tillhörande löneplan Ma, som kan räkna en an-
ställningstid av minst ett år, så ock annan beställningshavare, som tillhör
lönegraden Ma 3 och kan räkna en anställningstid av minst åtta år, äger i
stället för fri inkvartering åtnjuta *hyres- och ortstillägg* med belopp för år
räknat, som nedan anges för den ortsgrupp, till vilken beställningshavarens
förlägningsort blivit hänförd:

Rätt till — — — för löneklassplacering.

Såsom gift — — — är fråga.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1943.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 maj
1943.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, förslag till vissa ändringar i civila avlöningsreglementet, militära avlöningsreglementet och manskapsavlöningsreglementet m. m. Departementschefen anför.

**1. Ändringar i civila avlöningsreglementet med anledning av
lönereglering för domsagopersonalen m. m.**

Enligt principbeslut vid 1942 års riksdag skall från och med den 1 juli 1943 löneroglering genomföras vid domsagoförvaltningen, som därvid skall inordnas under civila avlöningsreglementet. Närmare förslag i ämnet har framlagts i propositionen nr 198 till innevarande års riksdag. I fråga om innebörden av 1942 års principbeslut jämte vissa i propositionen nr 198 föreslagna tillägg därtill må följande anföras.

Häradshövdingarna skola placeras i lönegraden B 2. Till flertalet häradshövdingar skall avlöningsförstärkning utgå. För detta ändamål indelas domsagorna i fem fasta avlöningsgrupper; i den lägsta gruppen skola endast utgå löneförmåner efter nyssnämnda lönegrad, under det att i grupperna II—V skall utgå avlöningsförstärkning med resp. 1,250 kronor, 2,500 kronor, 3,750 kronor och 5,000 kronor. Gruppindelningen skall fastställas av Kungl. Maj:t inom en av riksdagen angiven ram. Häradshövding i domsaga, som nedflyttas till lägre grupp, skall för sin återstående tjänstetid i domsagan icke vidkännas minskning i avlöningsförstärkningen. Det synes böra förutsättas, att ej heller tvångsflyttning, som avses i 3 § 2 mom. civila avlöningsreglementet, skall medföra minskning i avlöningsförstärkningen.

Kallortstillägg skall icke utgå till häradshövdingarna.

Det i 4 § 2 mom. civila avlöningsreglementet stadgade förbudet att mottaga uppdrag utom tjänsten skall göras ovillkorligt, såvitt angår häradshövdingarna, och dessutom skall för dem stadgas ovillkorligt förbud att mottaga skiljemannauppdrag annat än såsom ordförande eller såsom ensam skiljedomare. Dessa ovillkorliga förbud skola övergångsvis intill den 1 juli 1953

icke gälla uppdrag eller befattning, som innehaves vid tiden för ikraftträdandet. Kungl. Maj:ts tillstånd skall dock utgöra villkor för fortsatt innehav av uppdrag eller befattning, därest sådant tillstånd såvitt angår andra tjänstemän erfordras på grund av avlöningsreglementets bestämmelser.

För vinnande av lättnad i arbetsbördan och ombesörjande av enskilda angelägenheter skall häradshövding kunna beviljas särskild ledighet under högst 15 dagar för år. I väsentlig anslutning till vad som för närvarande gäller synes vid dylik ledighet böra utgå oavkortad lön, under förutsättning att ledigheten icke föranleder särskilda vikariatskostnader.

Häradshövdingarna skola övergångsvis äga åtnjuta barntillägg efter samma grunder, som år 1939 tillämpades vid löneregleringen för befattningshavare vid civilförvaltningen. Det synes böra förutsättas, att barntillägget skall utgå för de barn, för vilka rätt till förhöjning av dyrtidstillägg förelegat under andra kvartalet 1943.

Med hänsyn till att häradshövdingarna i åtskilliga fall skulle genom löneregleringen erhålla minskade inkomster skall övergångsersättning utgå enligt vissa i propositionen nr 198 angivna grunder.

Avlöningsförhållandena för häradshövding, som ej önskar övergå på den nya avlöningsstaten, skola regleras enligt särskilda grunder, angivna i samma proposition.

I propositionen nr 198 anföres i fråga om löneförmånerna till andra befattningshavare än häradshövdingarna.

Vad angår avlöningsförhållandena för domsagopersonalen i övrigt torde 1942 års riksdagsbeslut böra kompletteras beträffande vissa detaljer. I domsagopropositionen behandlades sålunda ej närmare frågan om ersättning till vikarie för befattningshavare i domsaga. I fråga om domsagobiträdena torde i detta hänseende allmänna regler böra gälla. För övriga befattningshavare synas däremot reglerna om ersättning vid vikariat böra utformas i huvudsaklig anslutning till nuvarande bestämmelser i ämnet. Tingsdomare, tingssekreterare eller tingsnotarie, som förordnas att upprätthålla högre befattning i domsagan, bör alltså icke vara berättigad att i anledning härav uppbära särskild vikariatsersättning. Detsamma bör gälla, därest någon, som ej är befattningshavare i domsagan, förordnas att vikariera för häradshövding, tingsdomare, chef för inskrivningsavdelning eller tingssekreterare. Kan förordnande att uppehålla häradshövdingämbetet väntas bliva av längre varaktighet, torde Kungl. Maj:t böra äga medgiva, att den förordnade må uppbära vikariatslön med belopp som bestämmes för varje särskilt fall. Enär vikarie för häradshövding jämlikt 1 kap. 10 § rättegångsbalken skall förordnas av hovrätten, bör vikariatslön i dessa fall kunna utgå utan hinder av att förordnandet ej meddelats i den ordning som är stadgad för den uppehållna tjänstens besättande med ordinarie innehavare.

Vattenrättsdomare åtnjuter förutom lön enligt lönegrad B 2 avlöningsförstärkning med 1,500 kronor för år. I propositionen nr 198 har föreslagits, att denna avlöningsförstärkning i samband med löneregleringen vid domsagorna höjes till 3,750 kronor, varigenom vattenrättsdomare skulle erhålla samma löneförmåner som häradshövding i domsaga, hänförd till lönegrupp IV, äger åtnjuta. Därjämte synes böra införas ett tillägg av innebörd, att

förflyttning, som avses i 3 § 2 mom., icke skall medföra minskning i rätten till avlöningsförstärkning.

I propositionen har vidare förordats, att för vattenrättsdomare samma inskränkningar skola gälla i fråga om rätten att innehava enskilda uppdrag, som föreslagits beträffande häradshövding. Det sistnämnda synes dock icke böra gälla nuvarande innehavare av vattenrättsdomarbefattning.

För genomförande av vad sålunda förordats erfordras ändringar och tilllägg i 49 § civila avlöningsreglementet.

Frågan om rätt för befattningshavare, vilken i samband med löneregleringen vid domsagorna erhåller ordinarie anställning, att i löneturshänseende tillgodoräkna sig tidigare tjänstgöring torde få avgöras av Kungl. Maj:t. Det torde vidare få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som i övrigt bliva erforderliga i samband med löneregleringen, jämte bestämmelser om barntillägg åt häradshövdingarna. Riksdagens medgivande till vidtagande av dessa åtgärder torde böra inhämtas.

I detta sammanhang må erinras, att barntillägg redan för närvarande övergångsvis utgår till assessorer och fiskaler i hovrätterna, vilka befattningshavare enligt propositionen nr 198 skola erhålla extra ordinarie eller, beträffande en del fiskaler, extra anställning. Ändringen i anställningsformen bör förutsättas icke komma att påverka den ifrågavarande rätten till barntillägg.

2. Visst undantag beträffande personal vid polis- och åklagarväsendet i länen från de i civila avlöningsreglementet meddelade bestämmelserna angående tjänstedräkt.

Jämlikt 45 § civila avlöningsreglementet äger tjänsteman, som är pliktig att under tjänstgöring vara iförd tjänstedräkt (uniform) eller bära tjänstetecken eller vars tjänstgöring påkallar nyttjandet av särskild skyddsbeklädnad, att genom vederbörande myndighets försorg bekomma för ändamålet erforderliga persedlar eller materialier antingen med äganderätt, mot särskild ersättning enligt de i reglementets 46 § angivna grunderna, eller, där så prövas lämpligt i fråga om tjänstetecken eller skyddsbeklädnad, såsom lån. Ersättning för utbekomna klädespersedlar eller materialier skall jämlikt sistnämnda paragraf motsvara myndighetens självkostnadspris. I fråga om tjänsteman, som är pliktig att under tjänstgöring bära fullständig uniform, skall dock vid ersättningens bestämmande avdragas ett belopp, motsvarande 30 % av självkostnadspriset, vederbörande myndighet likväl obetaget att, där särskilda skäl därtill föreligga, medgiva större avdrag, dock högst 50 % av självkostnadspriset.

Vad sålunda stadgats i fråga om tjänstedräkt för ordinarie tjänstemän gäller enligt 23 och 41 §§ civila icke-ordinariereglementet jämväl för extra ordinarie och extra tjänstemän (aspiranter).

I enlighet med ett av Kungl. Maj:t efter framställning av lotsstyrelsen i proposition (nr 161) till 1941 års riksdag framlagt förslag har riksdagen medgivit visst undantag från dessa bestämmelser. Riksdagen har sålunda (skr. nr 286) bemyndigat Kungl. Maj:t att besluta om kontant bidrag till sådan uniformspliktig personal vid lots- och fyrstaten, som själv ombesörjer anskaffning av färdiga uniformspersedlar. Såsom närmare framgår av propositionen har nämnda bemyndigande avsett sådana fall, då tjänsteman vid lots- och fyrstaten mot ersättning med rabatt utbekommit material (tyg m. m.) från verket men själv ombesörjt tillverkningen av uniformspersedlarna. I dylikt fall skulle tjänstemannen kunna erhålla kontant bidrag till tillverkningskostnaderna. Till tjänsteman, som under övergångstiden från civila avlöningsreglementets ikraftträdande den 1 juli 1939 till dess lotsstyrelsen hunnit anskaffa erforderligt lager av tyg m. m. för personalens uniformsbehov utan lotsverkets förmedling ombesörjt såväl inköp av tyg till uniform som uniformstillverkningen, skulle kontant bidrag kunna utbetalas beträffande hela uniformskostnaden. Möjlighet skulle hållas öppen att även framdeles bereda personalen sådan ersättning. Medgivande för lotsstyrelsen att utbetala dylika bidrag skulle dock endast lämnas försöksvis tillsvidare under nuvarande krisförhållanden. Såsom ovillkorlig förutsättning för sådant medgivande skulle gälla, att verket härigenom icke åsamkades större kostnader för personalens uniformering än som kunde beräknas uppkomma vid anskaffning genom verkets försorg av färdiga uniformspersedlar.

Genom beslut den 13 juni 1941 och den 12 februari 1943 har Kungl. Maj:t, med stöd av förenämnda bemyndigande, meddelat föreskrifter om undantag från civila avlöningsreglementets bestämmelser angående tjänstedräkt beträffande viss personal vid lots- och fyrstaten, att gälla tillsvidare till utgången av år 1943.

Fråga har nu uppkommit, huruvida icke ett liknande undantag borde medgivas beträffande viss uniformspliktig personal vid polis- och åklagarväsendet i länen. Spörsmålet har aktualiserats, sedan löneroglering numera blivit genomförd för landsfiskalerna i riket, varigenom dessa tjänstemän och hos dem anställda assistenter och övriga tjänstebiträden blivit underkastade bestämmelserna i civila avlöningsreglementet respektive civila icke-ordinarie-reglementet.

Enligt det av Kungl. Maj:t den 19 juli 1941 fastställda polisutrustningsreglementet, vilket trädde i kraft den 1 augusti samma år, skola landsfogdar, landsfiskaler, landsfogdeassistenter och landsfiskalsassistenter vara försedda med tjänstedräkt. Landsfogdar och landsfiskaler äga själva avgöra, i vilken utsträckning tjänstedräkt skall av dem bäras under tjänstgöring, medan landsfogdeassistenter och landsfiskalsassistenter skola under tjänstgöringen vara iförda tjänstedräkt alltefter vederbörande förmans bestämmande. För ifrågakarande personal skall tjänstedräkten bestå av skärmmössa eller pälsmössa eller hjälm och lägermössa, vapenrock med eller utan ståndkrage samt långbyxor eller spetsbyxor (ridbyxor).

Polisutrustningsreglementet saknar däremot för närvarande bestämmelser

rörande tjänstedräkt för andra tjänstebiträden åt landsfiskalerna än landsfiskalsassistenterna. Sådana biträden utgöras av dels kanslibiträden i lönegraden A 7, dels skrivbiträden i lönegraderna Eo 5 eller Eo 2. Kanslibiträdets-tjänsterna ävensom skrivbiträdets-tjänsterna i lönegraden Eo 5 äro avsedda för manliga befattningshavare, vilka skola kunna tilldelas polismans skydd och befogenhet. Befattningar i lönegraden Eo 2 äro närmast avsedda för kvinnliga befattningshavare.

I en inom socialdepartementet av *landsfogden M. Stjernström* såsom tillkallad sakkunnig utarbetad, den 3 mars 1942 dagtecknad promemoria har framlagts en utredning angående frågan om ersättning av statsmedel för tjänstedräkt åt förenämnda grupper befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet i länen. I nämnda promemoria har den sakkunnige, som utgått från att jämväl de i landsfiskalsdistrikten anställda kansli- och skrivbiträdena vore att hänföra till uniformspliktig personal, till en början anfört följande.

Såsom villkor för utbekommande av den i 46 § civila avlöningsreglementet stadgade ersättningen för klädespersedlar och materialier har föreskrivits, att persedlarna skola tillhandahållas genom vederbörande myndighets försorg. I fråga om här omnämnda befattningshavare torde det därför ankomma på vederbörande länsstyrelse att tillhandahålla erforderliga uniformspersedlar. Lämpligheten härav torde med skäl kunna ifrågasättas. Sålunda lärer ett dylikt bestyr vara tämligen främmande för länsstyrelsernas verksamhet i övrigt och länsstyrelserna således sakna erfarenhet på området. Stadgandet torde ha tillkommit i besparingssyfte, då en centralisering av uniformsanskaffningen varit ägnad att nedbringa statsverkets kostnader. Då chefsmyndigheten är central för hela riket och den personalkategori det gäller är av större omfattning, torde anordningen vara ändamålsenlig, allrahelst om chefsmyndigheten har möjlighet att anskaffa förråd av erforderliga tyger och tillbehör. I föreliggande fall torde bestämmelsen däremot komma att sakna åsyftad verkan, enär anskaffningen skulle omhändervhas av tjugufyra myndigheter, under vilka sortera ett jämförelsevis ringa antal befattningshavare. Bortsett från det hinder den nu rådande klädransoneringsen skulle lägga i vägen därför, skulle en upphandling genom länsstyrelsernas försorg av erforderliga tyger och sybehör knappast vara ändamålsenlig, då förråden med hänsyn till befattningshavarnas antal och uniformernas i regel obetydliga förslitning kunna omsättas först efter längre tids förlopp. Av samma skäl synes någon serietillverkning av uniformer, som vore ägnad att nedbringa statsverkets kostnader, näppeligen kunna anordnas inom länen. I praktiken torde anskaffningen därför komma att omfatta allenast en eller annan uniformspersedel åt gången. Beställningarna torde därvid icke ens kunna ske hos en och samma företagare, utan torde då få uppdragas åt någon skradderifirma å vederbörande befattningshavares ort, då ett annat förfarande i regel skulle vålla befattningshavaren betydande praktiska olägenheter. Bestämmelsen om att uniformspersedlarna skola anskaffas genom i detta fall vederbörande länsstyrelses försorg synes därmed ha förlorat varje praktisk betydelse.

Efter erinran att riksdagen år 1941 bemyndigat Kungl. Maj:t att besluta rörande kontant bidrag till sådan uniformspliktig personal vid lots- och fyrstaten, som själv ombesörjer anskaffning av färdiga uniformspersedlar, samt att de synpunkter, som legat till grund för detta bemyndigande, ägde sin till-

lämpning även i fråga om länsstyrelsernas anskaffning av uniformspersedlar åt befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet, yttrar den sakkunnige vidare följande.

Av det förut anförda torde få anses framgå, att en annan ordning för tillhandahållande av uniformer och utbetalande av ersättning därför får anses önskvärd, såvitt avser här omnämnda befattningshavare vid polisväsendet. Härvid synas två utvägar erbjuda sig. Antingen kunna de beträffande lots- och fyrstaten gällande särbestämmelserna givas en i huvudsak motsvarande tillämpning å nu ifrågavarande befattningshavare eller ock kunna befattningshavarna tillerkännas ett årligt, till beloppet bestämt beklädnadsbidrag, varmed skulle följa skyldighet för varje befattningshavare att själv svara för anskaffandet av nödig uniformering. Som skäl för ett val av sistnämnda alternativ kan anföras, att den polispersonal, vars löneförmåner regleras genom 1925 års polislagstiftning, i regel tillerkänts sådana årliga uniformsbidrag. Denna anordning torde även vara ägnad att nedbringa det allmännas kostnader, då befattningshavarna själva därigenom äga intresse av att väl vårda sina uniformspersedlar. Vidare får anordningen anses vara praktisk ur den synpunkten, att länsstyrelserna undgå det besvär, som, om det andra alternativet väljes, alltid är förenat med en prövning av den enskilde befattningshavarens ersättningsräkningar.

Den sakkunniga har upptagit båda de ifrågasatta lösningarna till närmare skärskådande, varvid han först redogjort för alternativet med årligt uniformsbidrag.

Till belysande av innebörden av detta alternativ har den sakkunnige från ett antal ledande företag inom beklädnadsbranschen inhämtat vissa uppgifter att tjäna till ledning vid beräkning av uniformskostnaderna för här ifrågavarande personal. Med utgångspunkt från en 5-årig slitningstid och på grundval av förkrigspriser har den sakkunnige funnit denna kostnad genomsnittligt för samtliga ifrågavarande grupper tjänstemän kunna beräknas till ett grundbelopp av 100 kronor per befattningshavare och år. Då förkrigspriserna stigit med i genomsnitt 40 %, borde, därest dessa lades till grund för beräkningarna, rörligt tillägg och kristillägg beräknas å nämnda belopp, varigenom prisstegringen i viss mån skulle kompenseras.

Den sakkunnige anför vidare.

Enligt 46 § civila avlösningsreglementet skall av självkostnadspriset för tjänstedrätt endast 30 % och i vissa fall högst 50 % stanna å statsverket, under det att återstoden av kostnaderna skall bäras av vederbörande befattningshavare. Med tillämpning härav skulle ovannämnda grundbelopp undergå viss reduktion. Skäl kunna emellertid anföras för att statsverket i dessa fall borde bära hela uniformskostnaden. Sålunda kan framhållas, att det jämlikt 8 § lagen om polisväsendet i riket åligger polisdistrikt att draga försorg om föreskriven uniformering av distriktets polispersonal. På grund härav är personalen berättigad till fria uniformspersedlar. Samma regel borde därför skäligen gälla även beträffande den polispersonal, som avlönas direkt av statsverket. Detta synes vara desto mera påkallat, som de befattningshavare, varom i detta sammanhang är fråga, relativt sällan äro i behov av uniform under sin tjänsteutövning. Sålunda torde landsfogdarna använda uniform allenast ett fåtal gånger om året och av landsfiskalerna torde allenast de i de största distrikten stationerade bära uniform i någon nämnvärd utsträckning. Då sagda befattningshavare icke i samma omfattning som annan polisperso-

nal eller t. ex. befattningshavare vid tullverket, lots- och fyrstaten m. fl. kunna använda uniform i dagligt bruk, kan statens tillhandahållande av tjänstedräkt enligt reglerna i 46 § civila avlöningsreglementet icke betraktas som en beklädnadsförmån, vartill befattningshavaren bör bidraga, utan är befattningshavarens skyldighet att hålla uniform förenad med en icke obetydlig ekonomisk uppoffring, av vilken han har ringa nytta utanför tjänsten. Beträffande kanslibiträden och skrivbiträden med polismans befogenhet bör framhållas, att dessa intaga en ställning, som nära motsvarar den av polisdistrikten avlönade polispersonalens, varför det vore oegentligt, om de förra i detta hänseende skulle intaga en mindre gynnad ställning än sina kommunalt avlönade kolleger. Framhållas bör också, att biträdenas avlöningsförmåner äro förhållandevis så små, att biträdena näppeligen förmå att med sin inkomst bidra till kostnaderna för sin uniformering. Skulle det icke anses lämpligt, att statsverket helt bestrede kostnaderna för tjänstedräkt åt landsfogdar, landsfiskaler och deras assistenter, synas de anförda synpunkterna dock utgöra ett tillräckligt stöd för att låta statsverkets andel i kostnaderna städse uppgå till maximum 50 %. Beträffande övriga biträden synas skälen vara så vägande, att statsverket alltid torde böra vidkännas hela kostnaden.

Kostnaderna för ett enligt ovannämnda grunder beräknat uniformsbidrag torde, då antalet landsfogdar, landsfiskaler och assistenter uppgår till sammanlagt 593, kunna beräknas till i runt tal 59,500 kronor. Anser man att befattningshavarna böra vidkännas halva kostnaden, skulle beloppet uppgå till 29,700 kronor. Å båda summorna böra beräknas provisoriska tillägg med för närvarande (mars 1942) 27 %, varför slutsumman bleve i ena fallet 75,600 kronor och i andra fallet 37,800 kronor. Härtill komma kostnaderna för kanslibiträdens och skrivbiträdens uniformering. Biträdenas antal uppgå för närvarande till omkring 190 men torde av dessa högst 130 hava erhållit polismans befogenhet. Kostnaderna bliva sålunda 13,000 kronor eller med provisoriska tillägg 16,600 kronor. Sammanlagda kostnaderna för uniformsbidrag åt samtliga nu berörda befattningshavare skulle sålunda uppgå till 92,200 kronor respektive 54,400 kronor.

I fråga om det andra alternativet, avseende ersättning grundad på företedd räkning å anskaffningskostnaden, yttrar den sakkunnige.

Väljes det andra alternativet rörande formen för bidragets utgående, torde befattningshavaren böra bemyndigas att själv anskaffa erforderligt tyg och låta ombesörja uniformens tillverkning hos skräddare, som han själv utvallt. För lämpligheten av denna anordning tala de skäl, som inledningsvis anförts om svårigheten att låta 45 § civila avlöningsreglementet äga tillämpning å länsstyrelserna. Befattningshavaren skulle sedermera äga att hos vederbörande länsstyrelse mot räkning utfå honom tillkommande ersättning. Jämväl i detta fall lära de skäl, som tidigare anförts, tala för att ersättningen borde avse hela anskaffningskostnaden, i varje fall beträffande kanslibiträden och kontorsbiträden. I fråga om övriga befattningshavare torde statsverkets andel i kostnaderna åtminstone icke böra understiga 50 %. Totalkostnaderna lära, om detta alternativ väljes, bliva ungefär desamma som enligt förra alternativet.

Slutligen ha i promemorian lämnats vissa anvisningar i fråga om erforderliga kontrollåtgärder och övergångsanordningar. I sistnämnda hänseende har påpekats, att ett stort antal hithörande befattningshavare inom polisväsendet redan vid tiden omkring den 1 augusti 1941 själva anskaffat tjänstedräkt. Den sakkunnige har ansett skäligt, att en blivande ersättning bestämmes så, att den i någon form läcker befattningshavarnas hittillsvarande utgifter.

Sedan den sakkunniges promemoria överlämnats till finansdepartementet för vidare behandling, ha utlåtanden över densamma infordrats från *länsstyrelserna* i samtliga län, varjämte *föreningen Sveriges landsfogdar*, *föreningen Sveriges landsfiskaler* och *föreningen Sveriges landsfiskalsassistenter* beretts tillfälle att inkomma med yttranden i ärendet. Vidare ha, efter remiss, utlåtanden över promemorian avgivits av *statskontoret* och *allmänna lönenämnden*, som därvid haft att tillgå en inom finansdepartementet upprättad sammanställning över de från länsstyrelserna och föreningarna inkomna yttrandena.

Av de avgivna utlåtandena framgår, att ett 20-tal länsstyrelser, liksom även statskontoret och ett par av de omförmälda föreningarna förordat eller ansett övervägande skäl tala för ett ordnande av tjänstedräktsfrågan för här ifrågavarande befattningshavare i anslutning till det i promemorian utvecklade första alternativet (årligt kontantbidrag). Ett par länsstyrelser ha emellertid föreslagit, att statsverkets bidrag uppdelas i ett engångsbelopp vid första anställning och ett därefter följande årligt bidrag. I intet av de avgivna yttrandena har givits uttryck för den meningen, att tillhandahållande av uniformspersedlar och materialier borde ske genom länsstyrelsernas försorg.

I fråga om storleken av den andel i uniformeringskostnaderna, som skäpligen bör bäras av statsverket, ha länsstyrelserna tillkännagivit skilda meningar. Sålunda ha ett tiotal länsstyrelser ansett — åtminstone i första hand — att statsverket bör svara för hela kostnaden beträffande samtliga här ifrågavarande befattningshavargrupper. Ungefär lika många länsstyrelser ha anslutit sig till det i promemorian i andra hand framförda förslaget, att statsverkets bidrag bör utgå med halva kostnaden beträffande landsfogdar, landsfiskaler och deras assistenter samt med hela kostnaden beträffande den i landsfiskalsdistrikten anställda biträdespersonalen. Sistnämnda förslag har även alternativt förordats av vissa av de länsstyrelser, som närmast uttalat sig för att statsverket borde svara för hela kostnaden. En länsstyrelse har funnit en differentiering av statens bidrag på angivet sätt lämplig men dock ansett sig icke kunna förorda, att statsverket åtager sig större andel i kostnaden än 30 % beträffande landsfogdar, landsfiskaler och deras assistenter samt 50 % beträffande biträdespersonalen. En annan länsstyrelse har ansett sig icke kunna förorda högre procenttal än 30 % för samtliga befattningshavare.

En länsstyrelse har, utan att angiva några belopp, förordat en reducering av de i promemorian föreslagna bidragen. En annan länsstyrelse, som anslutit sig till det första alternativet såvitt angår landsfogdar, landsfiskaler och deras assistenter, och till det andra såvitt angår biträdespersonalen, har uttalat sig för att de årliga bidragsbeloppen för de förstnämnda så bestämmas, att uniformskostnaden till största delen täckes av statsmedel, och att för sistnämnda personal hela kostnaden ersättes mot företedda räkningar.

I fråga om det i promemorian omförmälda grundbeloppets bestämmande ha några länsstyrelser avgivit direkta förslag, varierande från 40 kronor till

200 kronor för år. Några länsstyrelser ha också direkt uttalat sig för att rörligt tillägg och kristillägg beräknas å grundbeloppet. En länsstyrelse har ansett frågan om tillägg å grundbeloppet böra bliva beroende av den vidare prisutvecklingen inom beklädnadshandeln.

Statskontoret har i sitt utlåtande anfört i huvudsak följande.

Tillämpningen av de i 45 och 46 §§ civila avlöningsreglementet meddelade bestämmelserna å i promemorian omförmälda befattningshavare vid polisväsendet måste vara förenad med så påtagliga olägenheter, att det beträffande dessa befattningshavare syntes vara erforderligt att meddela särskilda föreskrifter i fråga om tillhandahållande av uniformer och utbetalande av ersättning därför. I enlighet med vad de flesta länsstyrelser uttalat ansåge statskontoret, att ett givet företräde ur olika synpunkter borde lämnas åt alternativet med ett årligt, till beloppet bestämt beklädnadsbidrag.

Det syntes statskontoret knappast böra ifrågakomma att beräkna ersättningen efter nu rådande höga prisnivå. Ännu mindre syntes det vara tillrådligt att vidtaga sådan ändring av bestämmelsen om rörligt tillägg och kristillägg, att dessa förmåner skulle medgivas utgå jämväl å den föreslagna beklädnadsersättningen. Även om statskontoret sålunda funne, att förkrigspriserna i princip borde läggas till grund för kostnadsberäkningarna, ville dock ämbetsverket med hänsyn till den i ärendet verkställda utredningen icke motsätta sig, att dessa uppskattades till något högre belopp än 100 kronor. Statskontoret kunde dock icke finna skäl föreligga att beräkna dem till högre belopp än 120 kronor årligen.

Med utgångspunkt härifrån och efter beräkning av 30 % ersättning har statskontoret, som icke funnit tillräckliga skäl föreligga att medgiva annan och högre ersättning åt biträdespersonalen, med viss avrundning föreslagit, att bidraget bestämes till 40 kronor för år för samtliga ifrågavarande befattningshavare.

Allmänna lönenämnden erinrar i sitt utlåtande i ärendet, att de i promemorian framförda alternativen innebure ett principiellt avsteg från den grundläggande föreskriften om uniformspersedlarnas anskaffande genom vederbörande myndighets försorg. Det borde understrykas, att de i ärendet åberopade bestämmelserna för lots- och fyrstaten icke kunde anses innebära annat än viss modifikation av de gällande föreskrifterna, enär i nämnda bestämmelser i vart fall förutsattes, att tjänstemännen genom vederbörande myndighets försorg tillhandahölltes tyg till uniformspersedlar mot ersättning enligt i 46 § civila avlöningsreglementet angivna grunder. I det nu föreliggande fallet åter ifrågasattes anordningar, enligt vilka vederbörande myndighet endast skulle ha att taga befattning med utbetalande av viss ersättning. Ett tillmötesgående av det föreliggande förslaget förutsatte särbestämmelser, vilka skulle sätta den i 45 § civila avlöningsreglementet intagna huvudregeln ur kraft.

Så vitt lönenämnden kunde finna, hade varken vid civila avlöningsreglementets tillkomst eller vid genomförandet av den nya löneregleringen för landsfiskalerna och deras tjänstebiträden särskilt behandlats frågan om eventuella särbestämmelser med avseende å uniformeringen av ifrågavarande befattningshavare vid polisväsendet. En anordning med särskilt årligt bidrag

till befattningshavarnas uniformering syntes lönenämnden vara av den principiellt betydelsefulla art, att den rätteligen bort upptagas till bedömande i samband med löneregleringen.

Lönenämnden har vidare erinrat, att uniformspliktiga beställningshavare vid försvarsväsendet ägde att vid tillträdandet av första ordinarie beställning uppbära ekiperingshjälp. För underhåll och förnyelse av uniformspersedlar ägde sådana beställningshavare dessutom åtnjuta årligt ekiperingsbidrag, vilket vid mindre omfattande daglig tjänstgöringsskyldighet eller vid regelmässigt användande av civil dräkt kunde nedsättas eller helt upphöra. Det vore emellertid i allmänhet fråga om uniformsplikt i vida större utsträckning än inom nu ifrågakarande del av polisväsendet. Överhuvud hade lönenämnden funnit frågan om omfattningen av den i ärendet avsedda polispersonals uniformsplikt icke tillräckligt utredd, rent sakligt sett. Lönenämnden hade därför icke på grundval av de i ärendet föreliggande uppgifterna kunnat bilda sig en mera bestämd uppfattning angående den utsträckning, i vilken landsfogdar, landsfiskaler, landsfogdeassistenter och landsfiskalsassistenter samt kansli- och skrivbiträden med polismans skydd och befogenhet faktiskt utnyttjade eller behövde utnyttja fullständig tjänstedräkt. På grund härav saknade lönenämnden möjlighet att närmare bedöma frågan, huru en anordning med visst årligt uniformsbidrag skulle verka.

Lönenämnden anför vidare.

Enligt lönenämndens mening synes det ifrågakarande spörsmålet i första hand vara att bedöma såsom en praktisk fråga. Vissa skäl synas lönenämnden i och för sig tala för att de för lots- och fyrstatens tjänstemän medgivna undantagsbestämmelserna givas motsvarande tillämpning å ifrågakarande befattningshavare vid polisväsendet. I enlighet härmed har lönenämnden för sin del intet att erinra mot en föreskrift av innehåll, att genom viss angiven myndighets försorg tyg till uniformspersedlar skall tillhandahållas tjänstemännen mot ersättning enligt i 46 § civila avlöningsreglementet angivna grunder, samt att tjänstemännen skola äga själva ombesörja uniformspersedlarnas tillverkning med rätt att åtnjuta kontant bidrag till täckande av kostnaden för tillverkningen, däri inbegripet, förutom sylön, även kostnad för foder och smärre tillbehör. Frågan är då emellertid, vilken myndighet som bör tillhandahålla själva uniformstyget. Enligt lönenämndens mening kan det med utgångspunkt från vad i den remitterade promemorian anförts anses ådagalagt, att detta åliggande icke lämpligen bör åvila de olika länsstyrelserna. Hinder synes emellertid icke föreligga att genom annan statlig myndighets försorg uniformstyget kunde tillhandahållas ifrågakarande befattningshavare inom landsstaten. Såsom exempel på sådan myndighet kunna nämnas generalpoststyrelsen (centralupphandlingen) och fångvårdsstyrelsen. Enligt lönenämndens mening bör i första hand övervägas, huruvida icke nu angivna utväg vore framkomlig. Om så visar sig vara fallet, skulle sålunda med »vederbörande myndighet» i detta fall avses viss, särskilt angiven myndighet, vilken hade att mot ersättning enligt i 46 § civila avlöningsreglementet angivna grunder tillhandahålla tjänstemännen erforderligt uniformstyget. För sådant fall erfordras vidare föreskrift angående vem som skall bestämma storleken av det kontanta bidrag, som vederbörande tjänsteman må äga åtnjuta för täckande av tillverkningskostnaden för uniformen. Skäl synas härvid tala för att bidragets storlek generellt bestämmas

av Kungl. Maj:t. Utbetalandet av bidraget torde i så fall böra ankomma på den länsstyrelse, varunder vederbörande befattningshavare lyder.

Lönenämnden har, under förutsättning att nyssberörda anordning genomföres, intet att erinra mot att kontant bidrag till uniformskostnadernas täckande övergångsvis utbetalas jämväl till tjänstemän, som sedan tiden omkring den 1 augusti 1941, då polisutrustningsreglementet trädde i kraft, själva anskaffat tjänstedrätt. Emellertid kan enligt lönenämndens mening den föreliggande utredningen icke anses vara så uttömmande, att på grundval därav kan fattas beslut i ämnet. Lönenämnden vill därvid särskilt framhålla, att spörsmålet om skyldigheten att bära uniform måste närmare klarläggas, i samband varmed synes böra undersökas, om icke en begränsning av uniformstvänet skulle kunna genomföras.

Såsom framgår av det förut anförda skola enligt det av Kungl. Maj:t den 19 juli 1941 utfärdade polisutrustningsreglementet landsfogdar, landsfiskaler, landsfogdeassistenter och landsfiskalsassistenter vara försedda med tjänstedrätt av det utseende som i reglementet närmare föreskrives. Landsfogdar och landsfiskaler äga själva avgöra, i vilken utsträckning tjänstedrätt skall bäras av dem, medan landsfogde- och landsfiskalsassistenter skola efter vederbörande förmans bestämmande bära tjänstedrätt. Däremot ha i polisutrustningsreglementet hittills icke införts några bestämmelser om uniformsplikt för innehavare av de kanslibiträdes- och skrivbiträdesbefattningar, som nyinrättades i landsfiskalsdistrikten i samband med den år 1941 genomförda landsfiskalsreformen. Enligt vad jag inhämtat har chefen för socialdepartementet för avsikt att föreslå kompletterande bestämmelser om tjänstedrätt för sådana manliga kansli- och skrivbiträden i landsfiskalsdistrikten, vilka tilldelas polismans skydd och befogenhet. Dessa biträden skulle härigenom bliva skyldiga att innehava tjänstedrätt och att under tjänsteutövning bära densamma efter vederbörande förmans bestämmande. Tjänstedrätten skulle bestå av samma persedlar som ingå i landsfiskalsassistenternas uniform.

I detta sammanhang må erinras, att nämnda biträden enligt ett av Kungl. Maj:t den 9 april 1943 meddelat beslut komma att — på sätt tidigare skett beträffande landsfogdar, landsfiskaler och deras assistenter — på statsverkets bekostnad förses med stålhelmar och erforderlig beväpning med tillbehör.

Enligt bestämmelserna i civila avlöningsreglementet äger uniformspliktig tjänsteman genom vederbörande myndighets försorg mot ersättning bekomma för ändamålet erforderliga uniformspersedlar eller materialier och därvid erhålla bidrag av statsmedel till anskaffningen i form av rabatt å det självkostnadspris, som verket haft att vidkännas för persedlarnas eller materialiernas upphandling. Förutsättningen för erhållande av dylikt bidrag är sålunda, att anskaffningen sker genom vederbörande verks försorg. I den av särskild sakkunnig inom socialdepartementet upprättade promemorian har nu framhållits, att en tillämpning vid polisväsendet av dessa bestämmelser, varigenom länsstyrelserna skulle ha att upphandla och tillhandahålla uniformspersedlar och materialier åt ifrågavarande vid polis- och

åklagarväsendet i länen anställda uniformspliktiga personal, av olika anledningar icke skulle innebära en ändamålsenlig och tillfredsställande lösning av denna personals tjänstedräftsfråga, utan att någon annan utväg måste sökas för frågans ordnande. I promemorian ha undersökts två olika möjligheter, den ena innebärande att tjänstemannen skulle beviljas visst årligt kontantbidrag till täckande av kostnaden för tjänstedräft, med skyldighet för honom att själv svara för anskaffning av föreskriven uniform, och den andra innebärande, att tjänstemannen skulle själv ombesörja anskaffning av uniformstyg m. m. och låta förfärdiga uniform hos skraddare efter fritt val, varefter länsstyrelsen skulle, efter företedd räkning å anskaffningskostnaden, utbetala det på statsverket ankommande bidraget.

Den i promemorian uttalade uppfattningen om angelägenheten av ett undantag för ifrågavarande polis- och åklagarpersonals vidkommande från avlöningsreglementets regler för tillhandahållande åt tjänsteman av uniformspersedlar och materialier har i allmänhet delats av de över promemorian hörda myndigheterna. I anslutning härtill har det långt övervägande flertalet myndigheter funnit skäl tala för en lösning enligt det i promemorian utvecklade första alternativet. Även jag har kommit till den uppfattningen, att bestyret med tillhandahållande av uniformspersedlar m. m. åt polisväsendets befattningshavare i länen icke lämpligen bör åvila länsstyrelserna. Bortsett från de olägenheter, som för länsstyrelsernas vidkommande skulle, särskilt under nuvarande förhållanden, vara förenade med ett sådant bestyr, lär det knappast kunna antagas, att anordningen ekonomiskt sett skulle ställa sig förmånlig för statsverket.

Såsom allmänna lönenämnden framhållit skulle emellertid ett förverkligande av något av de förslag, som upptagits i sakkunnigpromemorian, innebära ett principiellt avsteg beträffande ett visst förvaltningsområde från de allmänna bestämmelser rörande personalens uniformering, som meddelats i 45 § avlöningsreglementet. En sådan utveckling synes mig vara ägnad att ingiva vissa betänkligheter.

Lönenämnden har, med understrykande av att de särbestämmelser, som meddelats för lotsverkets vidkommande, innebure allenast en modifikation av avlöningsreglementets bestämmelser, ifrågasatt, om icke en motsvarande modifikation skulle kunna medgivas även i fråga om personalen vid polisväsendet, varvid lönenämnden dock förutsatt, att tillhandahållandet av uniformstyg sker genom någon central myndighets försorg, exempelvis generalpoststyrelsen eller fångvårdsstyrelsen. Enligt vad under hand inhämtats skulle, såvitt nu kan bedömas, något hinder icke möta mot att generalpoststyrelsen åtog sig bestyret med upphandling och tillhandahållande av tyg och övrig materiel, liksom även färdiga uniformspersedlar, åt här ifrågavarande befattningshavare. Vid ett sådant ordnande av tjänstedräftsfrågan skulle befattningshavarna ha att genom vederbörande länsstyrelses förmedling rekvirera erforderliga persedlar och materialier hos generalpoststyrelsen. Möjlighet skulle vidare hållas öppen att, i likhet med vad som medgivits för lots- och fyrstaten, låta befattningshavare erhålla konant bidrag till sylön

m. m. för det fall att endast material till uniformen rekvireras från generalpoststyrelsen. Enligt min uppfattning bör en anordning i huvudsaklig överensstämmelse med det nu anförda försöksvis komma i tillämpning.

I fråga om storleken av statsverkets bidrag till kostnaderna synas tillräckliga skäl icke föreligga att frångå de allmänna grunder härutinnan, som stadgats i avlöningsreglementet. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att i sådant hänseende meddela erforderliga föreskrifter.

De befattningshavare, som efter den 1 augusti 1941, då polisutrustningsreglementet trädde i kraft, redan anskaffat tjänstedräkt, synas vid ett ordnande av tjänstedräcksfrågan i enlighet med vad jag nu angivit övergångsvis böra beredas kontant bidrag till uniformskostnadernas täckande.

Då den anordning, som jag i det föregående förordat, innebär en viss modifikation av reglerna angående tjänstedräkt i civila avlöningsreglementet, torde Kungl. Maj:t böra inhämta riksdagens bemyndigande att meddela beslut i ämnet.

3. Vissa spörsmål sammanhängande med ändringar i den statliga vägorganisationen.

I 53 § 1 mom. civila avlöningsreglementet har under rubriken väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreskrivits, att till tjänsteman, som förordnats att vara generaldirektörens ställföreträdare, utgår särskilt arvode med 1,200 kronor för år.

I den till innevarande års riksdag avlåtna propositionen nr 224 angående den statliga vägorganisationen samt vissa vägväsendet berörande anslagsfrågor har föreslagits (sid. 23), att såsom chef för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens vägbyrå skall tillsättas en överdirektör. Denne skall tillika vara generaldirektörens ställföreträdare utan att därvid särskilt arvode skall utgå. Vid dylikt förhållande bör bestämmelsen i 53 § 1 mom. civila avlöningsreglementet om särskilt arvode till generaldirektörens ställföreträdare uteslutas ur reglementet.

Förutom överdirektörstjänsten skola enligt förslag i propositionen finnas följande medelst förordnande för viss tid tillsatta befattningar hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, nämligen befattningar såsom byggnadschef, förrådsdirektör, väginspektör för underhållet och byrådirektör. Samma tillsättningsform har ansetts böra tillämpas för vägdirektörsbefattningar vid vägförvaltningarna. I anslutning härtill ha nu nämnda befattningar föreslagits skola tillhöra vissa lönegrader i löneplan C civila avlöningsreglementet.

Med hänsyn till den karaktär ifrågavarande befattningar vid bifall till Kungl. Maj:ts förslag komma att erhålla böra i fråga om dessa införas bestämmelser motsvarande dem, som för närvarande finnas i exempelvis 58 § 1 mom. 3 punkten reglementet. Kungl. Maj:t bör sålunda äga medgiva, att tjänsteman, som förordnats å någon av dessa befattningar men vilkens för-

ordnande upphört utan att efterföljas av förnyat förordnande, må återgå till ordinarie befattning inom den lönegrad han före förordnandet tillhörde. Har sådant medgivande lämnats, bör för bestämmande av tjänstemannens placering i löneklass så anses, som om han även under den tid förordnandet varat innehåft ordinarie befattning inom nämnda lönegrad. Därest så erfordras för beredande åt tjänsteman i nu avsett fall av ordinarie befattning, bör Kungl. Maj:t äga besluta därav betingad tillfällig ökning av antalet ordinarie tjänster.

Nu förordade ändringar i civila avlöningsreglementet böra träda i kraft den 1 januari 1944.

4. Ändringar i vissa militära löneplaner m. m.

Militära avlöningsreglementet upptager bland annat två löneplaner, i vilka lönen för varje lönegrad utgör ett enhetligt, av tjänstår och dyrort oberoende belopp. Av dessa är löneplanen Ob avsedd för officerare i vissa chefsbeställningar och innehåller lönegraderna Ob 1—5 med lönebelopp av respektive 15,000, 16,000, 18,000, 22,000 och 24,000 kronor. Löneplanen Cb är avsedd för civilmilitär personal i vissa chefsbeställningar och innehåller lönegraderna Cb 1—3 med lönebelopp av respektive 14,000, 17,000 och 18,000 kronor. Inom vardera av löneplanerna Ob och Cb äro såväl fullmakts- som förordnandetjänster inordnade. För närvarande förekommer det likväl icke, att en och samma lönegrad användes för båda slagen av beställningar. Lönegraderna Ob 1—3 användas uteslutande för fullmaktstjänster — däribland Ob 1 för regements- och stationscheferna, Ob 2 för cheferna för försvarsgrensstaberna och inspektörerna för de olika truppslagen samt Ob 3 för militärbefälhavarna. Lönegraderna Ob 4 och 5 användas uteslutande för försvarsgrenscheferna respektive överbefälhavaren, vilka tillsättas medelst förordnande för viss tid. På motsvarande sätt användas lönegraderna Cb 1 och 3 för marinöverläkaren respektive generalfältläkaren, vilka tillsättas medelst fullmakt, samt lönegraden Cb 2 för marinöverdirektören, som tillsättes medelst förordnande för viss tid.

Manskapsavlöningsreglementet upptager två löneplaner, Ma för manskap i allmänhet och Mb för manskap i vissa särskilda beställningar. Under lönegraden Ma 1 äro upptagna meniga, vicekorpraler och vicekonstaplar, under lönegraden Ma 2 korpraler och konstaplar samt under lönegraden Ma 3 furirer. Under lönegraderna Mb 1 och 2 äro upptagna högbåtsmän respektive flaggkorpraler.

I den till innevarande års riksdag avlåtna propositionen nr 180 angående organisationen av försvarsväsendets centrala förvaltning har föreslagits, att den förvaltningsverksamhet, som för närvarande tillkommer armé-, marin- och flygförvaltningarna jämte vissa provisoriskt inrättade organ, i fortsättningen skall handhas av ett antal ämbetsverk, däribland dels försvarets

sjukvårdsförvaltning, dels — i ny organisation — armé-, marin- och flygförvaltningarna. De nu nämnda ämbetsverken skola inrättas under loppet av budgetåret 1943/44. I propositionen ha även behandlats vissa frågor rörande ämbetsverkens personalorganisation, varvid framlagts principförslag i fråga om löneställningen för olika chefsposter i förvaltningarna. Här om må nämnas följande.

Ledningen av den för hela försvarsväsendet gemensamma sjukvårdsförvaltningen skall ankomma på en generalläkare, tillsatt medelst förordnande för viss tid och med 20,000 kronors lön. Då detta lönebelopp ej för närvarande förekommer i löneplan Cb militära avlöningsreglementet, behöver denna löneplan utökas med en ny lönegrad, vilken i propositionen erhållit den provisoriska benämningen Cb 3a. Vid inrättandet av sjukvårdsförvaltningen skall den med fullmakt tillsatta, i lönegraden Cb 3 inplacerade beställningen såsom generalfältläkare bortfalla. Å andra sidan skall inrättas en ny fullmaktsbeställning såsom arméöverläkare och inspektör för arméns sjukvårdsväsende. Om denna har redan fattats beslut av 1942 års riksdag, dock utan precisering av löneställningen. Enligt förslag av 1941 års försvarsutredning skulle beställningen såsom arméöverläkare hänföras till lönegraden Cb 2.

De nyorganiserade armé-, marin- och flygförvaltningarna avses skola närmast under vederbörande försvarsgrenschefer ledas av souschefer med 20,000 kronors lön. Dessa skola kunna vara antingen militärer, civilmilitärer eller civila och skola i varje fall tillsättas medelst förordnande för viss tid. Civilmilitär eller civil souschef skall inplaceras i nyssnämnda lönegrad Cb 3a militära avlöningsreglementet respektive lönegraden C 12 civila avlöningsreglementet. Militär souschef skall placeras i en ny lönegrad inom löneplan Ob, provisoriskt benämnd Ob 3a.

Den till marinförvaltningen hörande marinöverdirektörsbeställningen föreslås skola uppflyttas från lönegraden Cb 2 till lönegraden Cb 3. Beställningen skall alltjämt tillsättas medelst förordnande för viss tid.

För flygförvaltningens materielavdelning föreslås inrättande av en beställning såsom flygöverdirektör, tillsatt medelst förordnande för viss tid och inplacerad i lönegraden Cb 2 (17,000 kronors lön). Denne skall kunna förordnas att tillika vara chef för materielavdelningen. Om så befinnes lämpligt, skall emellertid i stället förordnas en militär chef. Denne skall tillsättas medelst förordnande för viss tid och erhålla 17,000 kronors lön, motsvarande lönen i lönegraden Ob 2 med 1,000 kronors tillägg.

Enligt beslut av 1942 års riksdag har vid flygvapnet inrättats en ny beställning med tjänstebenämningen överfurir och inplacering i lönegrad Mb 1 manskapsavlöningsreglementet. I gällande personalförteckningar upptagas vidare manskapsbeställningar med benämningarna musikfurir, musikkorporal, musikkonstapel, musikvicekorpral och musikvicekonstapel, vilka ej förekomma i manskapsavlöningsreglementets löneplan Ma.

Vad först angår den definitiva löneplaceringen för beställningarna såsom arméöverläkare och militär chef för flygförvaltningens materielavdelning, bör arméöverläkaren i egenskap av inspektör över arméns sjukvårdsväsende i lönehänseende jämställas med truppslagsinspektörerna och sålunda erhålla 16,000 kronors lön, medan militär chef för flygförvaltningens materielavdelning — bland annat för möjliggörande av en lämpligt avvägd pensionering

— bör få sin lön bestämd med inberäkning av förenämnda tilläggsbelopp av 1,000 kronor eller sålunda till 17,000 kronor. För dessa ändamål böra i löneplanen Ob upptagas en ny lönegrad med 17,000 kronors lön och i löneplanen Cb en ny lönegrad med 16,000 kronors lön.

I löneplanerna böra vidare upptagas de nya lönegrader, som tidigare provisoriskt betecknats som Ob 3a och Cb 3a.

I enlighet härmed föreslår jag, att löneplanerna Ob och Cb militära avlöningsreglementet från och med den 1 juli 1943 erhålla följande utformning. Löneplanen Ob bör upptaga lönegraderna 1—7 med lönebelopp av respektive 15,000, 16,000, 17,000, 18,000, 20,000, 22,000 och 24,000 kronor. Löneplanen Cb bör upptaga lönegraderna 1—5 med lönebelopp av respektive 14,000, 16,000, 17,000, 18,000 och 20,000 kronor. Lönegraderna Ob 1, 2 och 4 (motsvarande nuvarande lönegraderna Ob 1—3) samt lönegraderna Cb 1 och 2 (av vilka den förra motsvarar nuvarande lönegraden Cb 1 och den senare är ny) böra avses för fullmaktsbeställningar. För förordnandebeställningar böra användas dels lönegraderna Ob 3 och 5—7 (av vilka lönegraderna Ob 3 och 5 äro nya samt Ob 6 och 7 motsvara nuvarande lönegraderna Ob 4 och 5), dels ock Cb 3—5 (av vilka lönegraderna Cb 3 och 4 motsvara nuvarande lönegraderna Cb 2 och 3, medan Cb 5 är ny). De i propositionen nr 235 till årets riksdag framlagda förslagen till personalförteckningar för försvarsväsendet ha utformats med utgångspunkt från den ändrade konstruktion av löneplanerna Ob och Cb, som jag nu förordat.

Ett genomförande av ifrågavarande förslag förutsätter ändringar i vissa andra författningsrum i militära avlöningsreglementet än 5 §, vari löneplanerna finnas. Ändringar böra sålunda vidtagas i 3 § 3 mom. (avgångsskyldighet), 16 § 1 mom. (semester), 17 § (tjänstledighetsavdrag), 20 § 1 mom. (sjukledighet), 26 § 1 mom. (sjötillägg m. m.) och 27 § 1 mom. (flygtillägg). Vad särskilt angår tjänstledighetsavdragen för de nya lönegraderna, böra för lönegraden Cb 2 fastställas samma belopp som för lönegraden Ob 2, för lönegraden Ob 3 samma belopp som för nya lönegraden Cb 3 (nuvarande lönegraden Cb 2) och för lönegraderna Ob 5 och Cb 5 samma belopp som för lönegraden C 12 civila avlöningsreglementet.

Beträffande de i manskapsavlöningsreglementet intagna löneplanerna Ma och Mb förordar jag sådan ändring, att i löneplanerna angives, att musikvicekorpral och musikvicekonstapel tillhöra lönegraden Ma 1, musikkorpral och musikkonstapel lönegraden Ma 2, musikfurir lönegraden Ma 3 samt överfurir lönegraden Mb 1.

5. Vissa avlöningsfrågor sammanhängande med utbyggandet av försvarsväsendets musikorganisation.

I en den 3 mars 1943 dagtecknad skrivelse har *1943 års militärmusikutredningskommitté* — som tillsatts för att medverka vid lösandet av de rekryteringsspörsmål, vilka sammanhänga med det pågående utbyggandet av för-

svarsväsendets musikorganisation — till behandling upptagit frågan om löneställningen för den personal, som kommer att nyanställas i samband med uppsättandet av nya musikkårer. Av skrivelsen framgår i huvudsak följande.

Av den planliga utbyggnaden av försvarsväsendets musikorganisation under budgetåren 1942/43—1944/45 återstår uppsättandet av tolv musikkårer, omfattande bland annat 24 beställningar i lönegrad UO 2 och 36 beställningar i lönegrad UO 1. Ett besättande av dessa beställningar enbart med transport-sökande från de nuvarande musikkårerna skulle bland annat medföra en otillfredsställande stämbesättning och erbjuda vissa svårigheter på grund av mycket stora ojämnheter i åldersavseende inom musikunderofficerskadern. Med hänsyn härtill och då tvångsförflyttning av musikpersonal för närvarande icke synt bära ifrågakomma, har kommittén ansett sig böra förutsätta, att i underofficersbeställningarna måste anställas ett antal f. d. militärmusiker eller civilmusiker i lämpliga åldersgrupper och med erforderliga musikaliska kvalifikationer.

Enligt bestämmelserna i militära avlöningsreglementet kan den personal, varom nu är fråga, vid nyanställningen icke beredas placering i högre löneklass än den lägsta inom vederbörlig lönegrad. Kommittén har ansett detta icke vara tillfredsställande. Då det för den ändamålsenliga utbyggnaden av försvarets musikorganisation är ofrånkomligt att taga i anspråk personal, vilken icke genom förutvarande anställning vid försvarsväsendet kan på grundval av gällande avlöningsbestämmelser beredas en skälig löneställning, har kommittén ansett erforderligt att särskilda regler för lönetursberäkning tillskapas. På grundval av föreliggande transportansökningar från nu i aktiv tjänst anställd musikpersonal beräknar kommittén, att ett tiotal f. d. militärmusiker eller civilmusiker i åldern omkring 40 år böra anställas i musikfanjunkar- eller musiksergeantsbeställningar (motsvarande). Att inplacera dessa i lägsta löneklassen inom vederbörlig lönegrad anser kommittén vara att erbjuda de sålunda anställda lägre löneförmåner än som skäligen böra ifrågakomma och som med hänsyn till syftet med deras anställande kunna vara lämpliga.

Beställningshavare i försvarsväsendets reserver ha i samband med övergång till beställning å aktiv stat jämlikt beslut av 1941 års riksdag (prop. nr 33) i fråga om placering i löneklass och beräkning av tid för uppflyttning i högre löneklass likställts med närmast efter stående, förut aktiv stat tillhörande beställningshavare inom lönegraden. Det nu förevarande fallet anser kommittén vara av samma principiella beskaffenhet.

Enligt 12 § 2 mom. militära avlöningsreglementet gäller bland annat att i fråga om den, som från beställning tillhörande den i manskapsavlöningsreglementet omförmälda löneplanen Ma befordras till beställning såsom musiksergeant vid armén, skall, där sådant är för beställningshavaren förmånligare än en löneklassplacering i enlighet med föreskrifterna i 7 § 1 mom. samma reglemente, vid bestämmande av begynnelselön och av tidpunkt för löneklassuppflyttning så anses, som om beställningen tillträtts nio år efter det beställningshavaren vunnit fast anställning vid krigsmakten, dock ej tidigare än vid uppnådda 27 års ålder. Med hänsyn till anställnings- och utbildningsförhållandena kan man enligt kommittén utgå från att löneställningen icke annat än i rena undantagsfall bestämts med utgångspunkt från att underofficersbeställningen tillträtts senare än vid en uppnådd levnadsålder av 27 år.

Då det enligt kommitténs uppfattning knappast kan ifrågasättas att såsom musikunderofficerare anställda f. d. militärmusiker och civilmusiker skola i lönevseende bliva jämställda med sådan personal, som i oavbruten följd

innehaft fast anställning vid försvarsväsendet, har det synts kommittén mest ändamålsenligt, att för bestämmande av begynnelselönen och av tidpunkt för löneklassplacering ifråga om f. d. militärmusiker eller civilmusiker, vilken erhållit anställning såsom musikunderofficer, må så anses, som om musikunderofficersbeställningen tillträtts vid en levnadsålder av 30 år.

Ifråga om sådan f. d. militärmusiker, vilken kan tänkas komma att erhålla anställning såsom musikmanskaps, anser kommittén regler av liknande natur icke vara erforderliga, då i manskapsavlöningsreglementet redan finnes intagen föreskrift därom, att den, som efter avgång från tidigare innehavd fast anställning vid försvarsväsendet ånyo tillträder beställning tillhörande löneplan Ma, må efter regementschefs (likställd chefs) prövning medgivna tillgodoräkna den föregående anställningstiden i löneavseende. Ej heller ifråga om sådan civilmusiker, som kan beräknas vinna anställning i manskapsbeställning, anser kommittén särskilda tillgodoräkningsregler vara erforderliga, då kommittén hyser den uppfattningen, att sådan personal behöver anlitas i mycket obetydlig utsträckning och då endast i de lägsta manskapsbeställningarna.

Kommitténs framställning utmynnar i en hemställan att vid bestämmande av begynnelselönen och av tidpunkt för löneklassuppflyttning för sådan f. d. militärmusiker eller civilmusiker, vilken i samband med utbyggnaden av försvarets musikorganisation vinner anställning i musikunderofficersbeställning, må så anses, som om musikunderofficersbeställningen tillträtts vid en levnadsålder av 30 år.

Över framställningen ha utlåtanden avgivits av statskontoret, arméförvaltningens civila departement, marinförvaltningen, flygförvaltningen och försvarsväsendets lönenämnd.

Statskontoret har anfört, att statskontoret för sin del icke kunde finna det påkallat, att Kungl. Maj:t enbart för det fåtal beställningshavare, varom fråga vore, skulle utverka riksdagens medgivande om undantag från gällande lönetursbestämmelser. Vid sådant förhållande och med hänsyn jämväl till konsekvenserna av ett bifall till förslaget härutinnan har statskontoret förklarat sig icke kunna tillstyrka, att åtgärder vidtagas i framställningens syfte.

Arméförvaltningens civila departement har likaledes avstyrkt bifall till framställningen. Departementet har därvid anfört följande.

De av kommittén anförda skälen, att en inplacering i lägsta löneklassen inom vederbörlig lönegrad syntes vara att erbjuda en musiker i 40-årsåldern lägre löneförmåner än som skäligen borde ifrågakomma och som med hänsyn till syftet med anställandet kunde vara lämpligt, förefalla icke helt övertygande. Härtill kommer att rekryteringssvårigheter icke synas föreligga, att förevarande fall icke lär få anses fullt jämförligt med den i framställningen omnämnda överföringen av reservpersonal till aktiv stat och att ett införande av den föreslagna regeln torde kunna medföra konsekvenser även utanför försvarsväsendet.

Marinförvaltningen har, när framställningen endast syntes beröra ett synnerligen ringa antal befattningshavare och ämbetsverket nu icke såge sig i stånd att överblicka de konsekvenser ett bifall till densamma skulle medföra, föreslagit, att frågan om löneställningen göres till föremål för prövning i vart fall för sig.

Flygförvaltningen har icke riktat någon erinran mot förslaget.

Försvarsväsendets lönenämnd har anfört följande.

Därest icke rekryteringsfrågan anses böra lösas med tillämpning av de i militära avlöningsreglementet intagna reglerna angående tvångsflyttning, synes någon annan, mera lämplig utväg för tillgodoseende av förberörda önskemål än den av kommittén ifrågasatta knappast stå till buds. Med hänsyn härtill och i betraktande av de speciella förhållanden, som göra sig gällande vid uppsättandet av de nytillkommande musikkårerna, vill lönenämnden icke motsätta sig, att löneturen regleras i enlighet med det föreliggande förslaget för det begränsade antal musiker, som skulle beröras av den tilltänkta anordningen.

1943 års militärmusikutredning har i en likaledes den 3 mars 1943 dagtecknad framställning till behandling upptagit frågan om ersättning för flyttningskostnad åt beställningshavare, som efter egen ansökan erhåller transport till beställning i samma lönegrad vid nyupprättad musikkår.

Enligt 31 § militära avlöningsreglementet utgår i princip ersättning för flyttningskostnad bland annat till beställningshavare, som utan egen ansökning förflyttats från en förläggningssort till en annan eller som nödgats flytta till annan ort i samband med övergång från icke-ordinarie befattning till ordinarie beställning eller från ordinarie beställning till beställning inom annan löneplan än den han själv tillhör eller till följd av befordran eller på grund av förordnande eller kommendering att uppehålla viss beställning. Detsamma gäller bland annat den, som från fast anställning såsom manskap befordrats till beställning, som i reglementet avses. Enligt 26 § 4 mom. manskapsavlöningsreglementet må ersättning för flyttningskostnad utgå bland annat till beställningshavare, som utan egen ansökning förflyttats från en förläggningssort till en annan.

Enligt dessa bestämmelser skulle ersättning för flyttningskostnad icke kunna beredas sådan beställningshavare vid redan befintlig musikkår, som utan förändring av innehavd lönegrad efter egen ansökan transporteras till befattning vid nyupprättad musikkår. Kommittén har härom anfört följande.

Enligt kommitténs uppfattning måste det anses skäligt, att all den på aktiv stat varande personal, som i samband med uppsättandet av de nya musikkårerna, om än efter frivilligt åtagande, underkastas transport, beredes förmånen av ersättning för flyttningskostnad. Enligt kommitténs åsikt ligger det nämligen lika mycket i statsnyttans som i den enskilde beställningshavarens intresse, att organiserandet av de nytillkommande musikkårerna kan ske i den förutsatta takten. Den omständigheten, att personalrekryteringen här är avsedd att ske frivilligt, synes sålunda icke böra utesluta transportsökande beställningshavare från möjligheten att erhålla ersättning för i samband med förflyttningen från en förläggningssort till en annan uppkommande flyttningskostnader. Kommittén, som har för avsikt att föreslå transporter endast för musikunderofficerare och musikfurirer och därutöver kommer att lämna vederbörande truppförbandschefer (motsvarande) vissa rekommendationer beträffande anställandet av övrig musikpersonal, vill förutsätta, att ersättning för flyttningskostnad, i den mån sådan är erforderlig, skall kunna utgå även till sådan beställningshavare, vilken på grund av kommitténs så-

lunda lämnade rekommendation kan komma att förflyttas från en förläggningssort till en annan.

Såvitt kommittén kunnat finna har Kungl. Maj:t tidigare i liknande fall medgivit, att ersättning för flyttningsskostnad fått utgå. Sålunda föreskrevs genom beslut den 27 augusti 1937 (TL A nr 42) med anledning av att vissa underofficersbeställningar blivit vakanta vid fyra artilleritruppförband, att då någon av ifrågavarande beställningar blivit efter ansökan tillsatt genom transport av beställningshavare i samma lönegrad, skulle sålunda transporterad beställningshavare äga åtnjuta ersättning för flyttningsskostnad enligt därom gällande bestämmelser. Likaså föreskrev Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 30 juni 1938 (TL A nr 35) med anledning av överflyttning av visst manskap inom kavalleriet, att sådan innehavare av manskapsbeställning, som hade eget hushåll och antingen vore gift eller ock varit gift och fortfarande hade minderårigt barn hos sig, skulle vid överflyttningen till annat truppförband komma i åtnjutande av ersättning för här föranledd flyttningsskostnad och vidare att annan beställningshavare skulle för egen inställelse vid det truppförband, dit han överflyttades, äga åtnjuta reseersättning från de till truppförbandens förfogande ställda medlen för rekryteringskostnader.

Enligt 18 § manskapsavlöningsreglementet må hyres- och ortstillägg utgå, förutom till vissa gifta beställningshavare, jämväl till andra beställningshavare tillhörande lönegraden Ma 3, som kunna räkna en anställningstid av minst 8 år. Då ogifta beställningshavare, vilka kommit i åtnjutande av ifrågavarande förmåner, antagas i åtskilliga fall ha bohag, har det synts kommittén som om också dessa beställningshavare i förevarande fall borde beredas förmån av ersättning för flyttningsskostnad, under det att övriga beställningshavare av musikmanskabet enligt kommitténs uppfattning borde förklaras berättigade till reseersättning.

Jämväl över denna framställning ha utlåtanden avgivits av förenämnda myndigheter.

Statskontoret har erinrat, att förflyttningsskyldighet föreligger för den personal, varom i framställningen är fråga, samt i anslutning härtill uttalat, att tillräckliga skäl icke syntes föreligga att utverka riksdagens medgivande om undantag från gällande bestämmelser rörande ersättning för flyttningsskostnad. Ämbetsverket har vid sådant förhållande icke ansett sig kunna tillstyrka, att åtgärder vidtagas i framställningens syfte.

Arméförvaltningens civila departement, marinförvaltningen, flygförvaltningen och försvarsväsendets lönenämnd ha icke framställt erinran emot att åtgärder vidtagas i det av kommittén angivna syftet.

*Departements-
chefen.*

Personalbehovet vid de nya musikkårer, vilkas uppsättande ingår i den planenliga utbyggnaden av försvarsväsendets musikorganisation, skall enligt förslag av 1943 års militärmusikutredningskommitté täckas såväl genom transport av personal i underofficers- eller underbefälsställning som genom anställande av f. d. militärmusiker eller civilmusiker. I anledning härav har fråga väckts dels om löneställningen för den personal, som skall nyanställas, dels om flyttningssersättning åt beställningshavare vid nu förefintlig

musikkår, som efter egen ansökan transporteras till beställning i samma lönegrad vid ny kår.

Vad angår löneställningen för nyanställd personal har kommittén föreslagit, att löneklassen bestämmes såsom om vederbörande innehaft beställningen från en levnadsålder av 30 år. Med hänsyn till vad arméförvaltningens civila departement och statskontoret i detta ämne anfört, finner jag mig icke kunna biträda kommitténs förslag i denna del.

Kommittén har vidare föreslagit, att ersättning för flyttningskostnader — för vissa ogifta beställningshavare i manskapsgrad reseersättning — skulle utgå jämväl till beställningshavare, som efter egen ansökan erhåller transport till beställning vid nyuppsatt musikkår. Ifrågakomna transporter, liksom transporter i andra liknande fall, skulle väl såsom i ärendet blivit antytt kunna åvägbringas genom tvångsflyttning, därvid flyttningserättning enligt gällande bestämmelser skulle utgå. Urvalssynpunkten, som utgör det primära statsintresset, skulle emellertid vid sådant tvångsförfarande av naturliga skäl icke kunna bliva utslagsgivande. I betraktande härav synes den omständigheten att, för tillgodoseende av urvalssyftet, beställningshavare lämnas tillfälle att, muntligen eller skriftligen, anmäla sig till ledig beställning å annan ort icke utan vidare böra utesluta rätt till ersättning för uppkommande flyttnings-(rese-)kostnader i samband med transporten. Frågan härom gäller icke blott musikorganisationen utan kan även eljest inom försvarsväsendet bliva aktuell i samband med nyuppsättning eller omorganisation för band eller formationer. Något allmänt medgivande av rätt till flyttningserättning i dylika fall anser jag mig dock icke böra förorda, utan ersättningsrätten bör bero av Kungl. Maj:ts prövning från fall till fall. Med hänsyn till det föreliggande spörsmålets räckvidd synes detsamma böra underställas riksdagen.

6. Rätt till hyres- och ortstillägg för fast anställt manskap vid försvarsväsendet.

Enligt 17 § manskapsavlöningsreglementet den 21 juni 1940 (nr 652) äger beställningshavare tillhörande löneplan Ma (menig, vicekorpral, vicekonstapel, korpral, konstapel eller furir) kostnadsfritt av kronan erhålla inkvartering eller ersättning därför. Enligt 18 § samma reglemente äger sådan gift beställningshavare tillhörande nämnda löneplan, som kan räkna en anställningstid av minst 4 år, ävensom ogift beställningshavare, som tillhör lönegraden Ma 3 (furir) och kan räkna en anställningstid av minst 8 år, i stället för fri inkvartering åtnjuta hyres- och ortstillägg. Sådant tillägg är dyrortsgraderat och utgör för gift beställningshavare 252 kronor å A-ort och 828 kronor å I-ort för år räknat. Rätt till tillägget inträder från och med kalendermånaden näst efter den, varunder den föreskrivna anställningstiden uppnås. Med anställningstid skall, där ej Kungl. Maj:t annorlunda förordnar, förstås i förs-

ta hand tid, varunder vederbörande innehåft fast anställning, men om på grund av stadgandet i 7 § 1 mom. manskapsavlöningsreglementet någon tid före tillträdet av sådan anställning fått tagas i beräkning för löneklassplacering anses jämväl sådan tid såsom anställningstid i förevarande hänseende. Slutligen likställs med gift beställningshavare den, som varit gift och därvid uppburit hyres- och ortstillägg.

I en den 13 augusti 1942 dagtecknad skrift har *försvarsväsendets underbefälsförbund* anhållit om ändring av 18 § manskapsavlöningsreglementet såvitt angår förutsättningarna för att gift beställningshavare skall äga åtnjuta hyres- och ortstillägg. Till stöd härför har förbundet anfört bland annat följande.

Fast anställning som manskap vunnas i åtskilliga fall av värnpliktiga i samband med eller efter fullgörandet av första värnpliktstjänstgöringen, och i dessa fall kunde hyres- och ortstillägg ej erhållas förrän vid omkring 25 års ålder eller senare; just för dessa beställningshavare vore förmånen särskilt väl behövlig, eftersom de hade lägre löneförmåner i övrigt än i tjänsten äldre kamrater. När äktenskap ingåtts, vore det enligt förbundets mening icke rimligt att utesluta vederbörande från hyres- och ortstillägget, vilket tillägg vore ofrånkomligt för att lönen skulle kunna betraktas som familjeförsörjarlön.

Förbundet ansåge, att gällande bestämmelser borde ändras på sådant sätt, att allt gift manskap oavsett tjänstaldern bereddes hyres- och ortstillägg.

I ärendet ha infordrade utlåtanden avgivits av cheferna för armén och marinen, arméförvaltningens civila departement, marin- och flygförvaltningarna samt försvarsväsendets lönenämnd. Beträffande yttrandenas innehåll må följande anföras.

Flertalet hörda myndigheter ha tillstyrkt, att jämkningar vidtagas i 18 § manskapsavlöningsreglementet i fråga om förutsättningarna för erhållande av hyres- och ortstillägg. Sälunda har *chefen för marinen* förordat att vid beräkning av föreskriven anställningstid för erhållande av hyres- och ortstillägg tid, varunder beställningshavaren varit anställd från ingången av det kalenderår, under vilket han uppnått 21 års ålder, finge räknas med sitt dubbla värde. *Marinförvaltningen* har ansett böra övervägas, huruvida icke gift befattningshavare, som fyllt 21 år och genomgått rekrytutbildning, borde erhålla hyres- och ortstillägg. *Flygförvaltningen* har tillstyrkt bifall till förbundets framställning. *Försvarsväsendets lönenämnd* har uttalat, att den väckta frågan väsentligen vore av social innebörd och att kravet på lättnader i villkoren för hyres- och ortstilläggets åtnjutande ej kunde fränkännas berättigande. Lönenämnden har ansett i och för sig tänkbart att, på sätt marinförvaltningen föreslagit, göra förmånens åtnjutande beroende av viss uppnådd levnadsålder men funnit lämpligare och mest överensstämmande med framställningens syfte att samtliga gifta beställningshavare av det fast anställda manskapet, vilka kunde räkna en anställningstid av minst ett år, erhöle rätt att uppbära hyres- och ortstillägg.

Arméförvaltningens civila departement har föreslagit sådan jämkning i 18 § manskapsavlöningsreglementet, att utan hinder av bestämmelserna om tjänstetidens längd gift beställningshavare av det fast anställda manskapet, som hade barn i äktenskapet, skulle från och med ingången av kalendermånaden näst efter barnets födelse äga uppbära hyres- och ortstillägg.

I motsats till nu angivna myndigheter har *chefen för armén* avstyrkt änd-

ring av bestämmelserna i 18 § manskapsavlöningsreglementet och i stället föreslagit, att utbekommande av hyres- och ortstillägg i fall då det icke vore medgivet enligt nu gällande bestämmelser gjordes beroende av Kungl. Maj:ts prövning i varje särskilt fall, varvid hänsyn borde tagas till beställningshavarens och hans makas sammanlagda inkomst. Ur tjänstesynpunkt vore det enligt arméchefens utlåtande önskvärt, att fast anställt manskap icke inginge äktenskap vid alltför unga år; bland annat borde vicekorpraler och korpraler utan vidare kunna förläggas som logementschefer, och eleverna i underbefälsskolor borde till och med furirskola vara ogifta. Emellertid måste det anses orättvist, att den, som första gången vunne fast anställning efter fullgjord första värnpliktstjänstgöring, ej skulle ha möjlighet att förrän vid 25 års ålder komma i åtnjutande av hyres- och ortstillägg. Då de äktenskap, beträffande vilka en uppmjukning av bestämmelserna kunde få betydelse, sannolikt ej vore särskilt talrika och då vidare den ekonomiska situationen i dessa äktenskap i många fall ej vore dålig — ofta antoges hustrun bibehålla sitt arbete och makarna gemensamt bidra till familjens uppehälle — syntes frågan om utbekommande av hyres- och ortstillägg i andra fall än dem, där sådant tillägg för närvarande kunde utgå, böra göras beroende av prövning i varje särskilt fall.

I vissa av remissyttrandena förklaras, att de ifrågasatta åtgärderna knappast äro av sådan räckvidd, att de ur statsfinansiell synpunkt behöva väcka allvarigare betänkligheter. För att belysa detta återger marinförvaltningen en från Stockholms örlogsstation inhämtad uppgift, enligt vilken antalet gifta beställningshavare, som enligt nuvarande bestämmelser icke äro berättigade till hyres- och ortstillägg, är för 2. matroskompaniet 12 och för 2. yrkeskompaniet 17. Flygförvaltningen meddelar, att antalet gifta beställningshavare av flygvapnets manskap utgör 140, att 123 av dessa för närvarande äro berättigade till hyres- och ortstillägg samt att vid en av flygflottiljerna fyra gifta beställningshavare äro uteslutna från sådan förmån men att i övrigt högst två sådana fall förekomma vid en och samma flottilj.

I likhet med flertalet remissmyndigheter anser jag, med hänsyn till nu rådande förhållanden, skäl föreligga för en viss eftergift beträffande förutsättningarna för gift beställningshavares rätt till hyres- och ortstillägg. Olika förslag ha härutinnan framställts av myndigheterna. För min del vill jag ansluta mig till det förslag, som framställts av försvarsväsendets lönenämnd. I enlighet härmed förordar jag, att i 18 § manskapsavlöningsreglementet vidtages sådan ändring, att hyres- och ortstillägg må tillkomma sådan gift beställningshavare tillhörande löneplan Ma, som kan räkna minst ett års anställningstid.

*Departements-
chefen.*

7. Förening av ordinarie civil befattning med beställning tillhörande krigsmaktens reservstater.

Enligt 4 § 1 mom. civila avlöningsreglementet må ordinarie pensionsberättigande statstjänst icke förenas med i reglementet avsedd tjänst, så framt ej Kungl. Maj:t och riksdagen för visst fall annorlunda beslutit. Ett stadgande av samma innehåll finnes i 4 § 1 mom. militära avlöningsreglementet.

Undantag från nämnda förbud gälla enligt särskilda beslut av 1919 och

1928 års riksdagar i fråga om förening av civil tjänst med beställning av visst slag vid försvarsväsendet, med vilken icke följer full tjänstgöringsskyldighet, nämligen dels beställning å reservstat, dels ock beställning å frivillig övergångsstat. Enligt kungörelser den 19 juni 1919 (nr 523) och den 14 juni 1928 (nr 246) äger Kungl. Maj:t lämna tillstånd till dylik tjänsteförening efter prövning att beställningen vid försvarsväsendet ej anses inverka hinderligt för tjänstgöringen i den civila befattningen.

1919 års riksdagsbeslut avser förening av civil befattning med beställning tillhörande de dåvarande reservstaterna vid armén och marinen (flottan, kustartilleriet). Enligt beslut av 1925 års riksdag har flottans reservstat avvecklats. Å andra sidan skall enligt beslut av 1936 års riksdag (prop. nr 225; r. skr. nr 327) jämväl för flygvapnets vidkommande inrättas en reservstat. Beställningar tillhörande sistnämnda reservstat — vilken ännu icke kommit till stånd — omfattas icke av 1919 års riksdags beslut.

I den till 1919 års riksdag avlåtna propositionen nr 137 angående medgivande att förena civil befattning med reservstatsbeställning berördes jämväl frågan, huruvida någon av de i dylikt fall sammanträffande lönerna skulle underkastas reduktion. I propositionen redogjordes för vissa uttalanden av 1902 års löneregleringskommitté, innebärande i huvudsak följande.

Anledning syntes icke finnas att reducera reservstatslönen i sådana fall, då det befunnits lämpligt att tillgodogöra sig den militära beställningshavarens utbildning och arbetskraft även inom annat område av statsförvaltningen. Beträffande åter frågan, huruvida någon nedsättning borde göras i avlöningen å den civila befattningen borde vederbörande befattningshavare förpliktas att under tjänstledighet för fullgörande av tjänstgöring vid försvarsväsendet avstå lämplig del av sin avlöning å den civila befattningen. Där emot kunde kommittén icke tillstyrka en allmän föreskrift därom, att för civil befattningshavare, som tillika vore innehavare av beställning å reservstat, avlöningen skulle utgå med lägre belopp än det i allmänhet gällande. Avlöningarna å reservstat vore i regel bestämda till ganska måttliga belopp; sålunda vore avlöningen för underofficer högst 1,000 kronor, för kompaniofficer och bataljonsläkare högst 2,100 kronor samt för personal i högre tjänsteställning än kompaniofficers lägst 3,100 kronor och högst 5,400 kronor. Det borde vidare anmärkas, att övergång till reservstatsbeställning i högre lönegrad eller tjänsteklass än kompaniofficers i regel syntes ske först vid relativt hög levnadsålder, och det syntes därför kunna förutsättas, att förening av dylik reservstatsbeställning med civil tjänst icke skulle kunna förekomma annat än i så sällsynta undantagsfall, att dessa kunde i detta sammanhang lämnas helt åsido. Särskilt vid de rådande svåra rekryteringsförhållandena inom civilförvaltningen syntes det möta starka betänkligheter att för civil befattningshavare, som tillika vore innehavare av beställning å reservstat, stadga någon allmän nedsättning i avlöningen å den civila befattningen.

I enlighet med löneregleringskommitténs mening meddelades icke någon allmän föreskrift om reduktion av vare sig reservstatslönen eller lönen för civil befattning vid här avsett sammanträffande. Sådan föreskrift meddelades ej heller i samband med de åren 1925 och 1936 beslutade löneregleringarna för reservstatspersonalen.

I den till innevarande riksdag avlåtna propositionen nr 143 angående krigsmaktens reservpersonal har bland annat föreslagits ny lönereglering för reservstatspersonalen. De föreslagna lönebeloppen utgöra för underofficer högst 2,766 kronor, för kompaniofficer högst 4,905 kronor och för officer i högre tjänsteställning lägst 4,905 kronor och högst 8,850 kronor.

Enligt 13 § 2 mom. civila avlöningsreglementet och 18 § 2 mom. militära avlöningsreglementet skall befattningshavare vidkännas B-avdrag för tid, under vilken han åtnjuter tjänstledighet för fullgörande av honom såsom beställningshavare å reservstat åliggande tjänstgöring. Vissa specialbestämmelser gälla angående avlöning under tjänstledighet för fullgörande av reservstatstjänstgöring i anledning av anbefalld förstärkt försvarsberedskap eller partiell mobilisering.

Vad beträffar förening av civil befattning med beställning å övergångsstat, gälla nyssnämnda regler om tjänstledighetsavdrag för tid, då ledighet från den civila befattningen åtnjutes för tjänstgöring i den militära beställningen. Vad angår annan tid, har meddelats en föreskrift om reduktion av övergångsstatslönen. Av denna må endast behållas en tredjedel, dock att om den sammanlagda avlöningen härigenom skulle understiga den oreducerade övergångsstatslönen, angivna del skall ökas med belopp motsvarande skillnaden. Föreskriften härom finnes meddelad i 7 § 2 mom. kungörelsen den 23 oktober 1925 (nr 429) med vissa bestämmelser rörande arméns och marinens övergångsstat, sådant detta författningsrum lyder enligt kungörelse den 14 juni 1928, nr 247.

I detta sammanhang må erinras om de bestämmelser, som bland annat i fråga om förening av civil befattning med reservstatsbeställning äro tillämpliga såvitt angår sammanträffande av lön för en och pension för en annan befattning och sammanträffande av pensioner för två befattningar. Enligt 2 § 2 mom. civila avlöningsreglementet och motsvarande stadgande i militära avlöningsreglementet skall det, om befattningshavare är berättigad att av statsmedel uppbära tjänstepension, bero på Kungl. Maj:ts prövning, om och i vad mån av sådan anledning avdrag å lönen skall ske. Liknande bestämmelser, innefattande fri prövningsbefogenhet för Kungl. Maj:t, finnas med avseende å sammanträffande av pensioner meddelade i 29 § allmänna tjänstepensionsreglementet och 18 § 1 mom. allmänna familjepensionsreglementet. Beträffande det sätt, på vilket Kungl. Maj:ts prövningsbefogenhet bör utnyttjas, ha i propositionen nr 339 till 1941 års riksdag refererats vissa uttalanden av 1938 års pensionskommittén i dessas betänkande med förslag till allmänna tjänste- och familjepensionsreglementen.

Med hänsyn till det tidigare fattade beslutet om inrättande av en reservstat vid flygvapnet vill jag förorda, att Kungl. Maj:t inhämtar nytt bemyndigande att efter prövning av föreliggande omständigheter medgiva samtidigt innehav av beställning tillhörande krigsmaktens reservstater och ordinarie civil statstjänst. Samtidigt torde bemyndigandet böra utvidgas att avse förening av reservstatsbeställning med sådan civil befattning, som ej är statlig

men för vilken gälla avlöningsbestämmelser, som tillkommit under riksdagens medverkan och innehålla förbud mot förening med ordinarie statstjänst utan särskilt beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen.

Vad härefter angår frågan om behandlingen av sammanträffande lön för reservstatsbeställning och annan befattning med avlöning enligt statliga bestämmelser, synes under numera rådande förhållanden anledning föreligga att taga den tidigare intagna ståndpunkten till denna fråga under omprövning. 1938 års pensionskommittén ha vid sin behandling av spörsmålet om sammanträffande av förmåner på pensionsområdet framhållit, att storleken av varje avlöning, tjänstepension eller familjepension vore bestämd med hänsyn till det regelmässiga förhållandet, att en och samme person samtidigt komme i åtnjutande av allenast *en* dylik förmån, och att man vid sammanträffande av flera förmåner därför hade att utföra en regleringsoperation, i viss mån fristående från den, som toge sikte på de normala fallen, i vilka endast *en* förmån åtnjotes; om förmånerna skulle få utgå utan reduktion, skulle vederbörande med hänsyn till de grunder, enligt vilka löne- och pensionsbeloppen fastställts, i många fall komma i en gynnad ställning utan att genomsnittligt ha utfört mera omfattande eller värdefulla arbetsprestationer än andra tjänstemän. Vad sålunda anförts synes äga sin giltighet även i nu förevarande fall. En lämplig utgångspunkt för reglering av detta fall synes vara, att reservstatslönen till en del anses betingad av tjänstgöringen å reservstaten och till denna del betraktas som verklig lön men därutöver anses jämförlig med en pensionsförmån. Den totala avlöningen bör därför under alla förhållanden motsvara lönen å den civila befattningen oreducerad jämte viss del av reservstatslönen. Denna del bör lämpligen — på samma sätt som skett i fråga om lön å övergångsstat — bestämmas till en tredjedel av reservstatslönen eller den större del därav, som erfordras för att den sammanlagda avlöningen ej skall understiga reservstatslönen oreducerad. Då emellertid civil avlöning enligt gällande bestämmelser lämnas utan reduktion vid sammanträffande med s. k. reservpension, bör vid sammanträffande av civil avlöning med reservstatslön icke i något fall så stor reduktion äga rum, att den sammanlagda avlöningen därigenom skulle understiga den civila avlöningen oreducerad med tillägg av reservpension; härvid bör fästas avseende vid den pension av sistnämnda slag, varav beställningshavare kunnat komma i åtnjutande, om han vid den tidpunkt, då han avgått från beställning på aktiv stat, såsom förtidsavgången vunnit inträde i reserv samt avgått från reservanställningen omedelbart före den avlöningsperiod, varom fråga är. Frågan i vad mån en reduktion av det sammanlagda lönebelopp, som överstiger sålunda medgivet minimum, skall ske, bör i varje särskilt fall lösas med beaktande av de föreliggande förhållandena. Därvid bör i överensstämmelse med de i propositionen nr 339 till 1941 års riksdag intagna principuttalandena bland annat tagas hänsyn till förhållandet mellan den avlöning, vederbörande skulle fått åtnjuta, om han alltjämt kvarstått på aktiv stat, och den avlöning, som är stadgad för den civila befattningen. Prövas reduk-

tion böra vidtagas, bör densamma — oavsett sättet för nyssnämnda beräkningar — vid löneutbetalningen träffa avlöningen för den civila befattningen och icke reservstatslönen. Jag förutsätter slutligen, att reduktion skall ifrågakomma endast i de fall, då civil tjänst och reservstatsbeställning förenas med stöd av framdeles lämnat medgivande.

I anslutning till bemyndigandet för Kungl. Maj:t att medgiva förening av civil statstjänst med reservstatsbeställning torde bemyndigande jämväl böra inhämtas att i huvudsaklig överensstämmelse med här förordade grunder besluta om reglering av avlöning för civil befattning, som innehaves samtidigt med reservstatsbeställning.

Hemställan.

Inom finansdepartementet ha utarbetats förslag till dels kungörelse om ändrad lydelse av 49 och 53 §§ civila avlöningsreglementet den 4 januari 1939 (nr 8), dels kungörelse om ändring i vissa delar av militära avlöningsreglementet den 15 juni 1939 (nr 275), dels ock kungörelse om ändrad lydelse av 4 § 1 mom. och 18 § manskapsavlöningsreglementet den 21 juni 1940 (nr 652). Förslagen innefatta de ändringar i berörda reglementen, som i det föregående förordats.

Under återopande av vad sålunda i skilda hänseenden anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- dels* godkänna förenämnda förslag till kungörelser;
- dels* besluta, att barntillägg skola övergångsvis utgå till häradshövdingar enligt i det föregående berörda grunder;
- dels ock* bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad i det föregående förordats
 - a) i fråga om befattningshavare i domsagorna meddela erforderliga bestämmelser angående övergången till civila avlöningsreglementet,
 - b) besluta om undantag beträffande landsfogdar, landsfiskaler och deras assistenter ävensom vissa biträden i landsfiskalsdistrikten från de i civila avlöningsreglementet meddelade bestämmelserna angående tjänstedräkt,
 - c) besluta om flyttnings- eller reseersättning till beställningshavare vid försvarsväsendet, vilken efter egen ansökning förflyttas i samband med nyuppsättning eller omorganisation av förband eller formation,
 - d) medgiva förening av civil befattning med reservstatsbeställning och besluta om reglering av avlöningen för civil befattning, som innehaves samtidigt med reservstatsbeställning.

Kungl. Maj:ts proposition nr 285.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Birger Öhman.